

Радлінська О.*

ЛІСАБОНСЬКИЙ ДОГОВІР: ЧИ МАЄ МАЙБУТНЄ ЄС?

Лісабонський договір, відомий також як Договір про реформу (офіційна назва — «Лісабонський договір про внесення змін до Договору про Європейський Союз і Договору про установа Європейського Співтовариства» — міжнародний договір, підписаний на саміті ЄС 13 грудня 2007 в Монастирі ієронімітов в Лісабоні. Покликаний внести зміни до угод, що діють, про Європейський союз в цілях реформування системи управління ЄС. Замінив собою Конституцію ЄС, що не набрала чинності.

Договір про внесення змін до Договору про Європейський союз і Договору про установа Європейського співтовариства, або Договір про реформу ЄС, створений з метою поліпшення функціонування Європейського Союзу у складі 27 країн-членів і зміцнень його ролі і позицій на світовій арені в умовах різких глобальних змін, був остаточно погоджений на Міжурядовій конференції в Лісабоні 19 жовтня 2007 р.

Задуманий як «інструментарій», цей багато в чому інноваційний договір покликаний закласти основи функціонування Євросоюзу на найближчих 15 — 20 років.

В даний момент не можна напевно стверджувати, що Договір набере чинності 1 січня 2009 р., проте більшість аналітиків схиляються саме до такого прогнозу. Підписання Договору 13 грудня 2007 р. відкрило період, коли країни-члени повинні будуть провести процес його ратифікації (2008 р.). Проблеми можуть виникнути в таких країнах, як Ірландія і Республіка Чехія, де для його схвалення необхідна підтримка 3/5 Парламенту. Проте, схвалення в парламентах 27 країн завершить 15-річну дискусію про політичну та інституційну реформу ЄС, яка була почата підписанням Маастрихтського договору в 1992р.

Необхідність внесення змін в основні договори ЄС була викликана тим, що всього за два з половиною роки (квітень 2004 — 1 січня 2007 рр.) кількість країн-членів зросла з 15 до 27, а їх сукупне населення складає майже півмільярда чоловік. Договір покликаний замінити собою проект Конституції ЄС, що провалився (проект якої був підписаний в червні 2004 р.).

Два роки тому, коли на референдумах у Франції і Нідерландах Конституція була відхилена, ЄС попав в інституційну безвихідь. Аби рухатися далі, було необхідно серйозно спростити структуру колективних органів, принципи і порядок їх роботи, зробити їх діяльність зрозумілішою і прозорішою.

Новий базовий договір ЄС замінить проект європейської Конституції, від ратифікації якого було вирішено відмовитися після того, як вона була знехтувана більшістю французів і голландців в ході національних референдумів 2005 років.

Лісабонський договір одночасно увібрав в себе доповнені і перероблені положення раніше укладених угод про принципи життєдіяльності об'єднаної Європи - Римського договору (1957 роки), Маастрихтського (1992 роки), Амстердамського (1996 роки) і Ніццького Договору (2000 роки), на якому в період інституційної кризи ґрунтувалося функціонування інститутів ЄС.

* студентка 4 курсу відділення «міжнародні відносини» Інституту міжнародних відносин Київського національного університету імені Тараса Шевченка

Науковий керівник: доц. Шинкаренко Т.І.

У Ірландії був проведений референдум про прийняття договору. «Проти» проголосували 53,4 % виборців, що взяли участь в референдумі («За» — 46,6 %). Всього з 3 мільйонів ірландців, що володіють правом голосу, в референдумі брали участь 1 мільйон 620 тисяч чоловік (53,1 %). Після чого Польща заявила, що хоче ратифікувати договір лише в разі його схвалення на повторному референдумі в Ірландії. Хоча, зрештою, після тривалих дебатів все-таки ратифікувала його в квітні 2008 року. Уряд Чехії направить до парламенту прохання про ратифікацію договору після того, як в країні в жовтні будуть проведені регіональні вибори. У Швеції питання про ратифікацію ще не розглядалося.

Так процес ратифікації Договору, від якого залежить майбутнє ЄС, зайшов в безвихідь. Думка з приводу його майбутнього розходяться. Багато представників, будучи оптимістично налаштованими, сподіваються, що він набере чинності вже з січня 2009 року, інші політики заявляють про те, що ЄС знаходиться на межі колапсу. На тлі даного питання зростає кількість акцій проти євроінтеграції, що сіє розбіжності всередині структури. Що чекає ЄС в найближчому майбутньому і як це вплине на міжнародні відносини як в регіоні так і на глобальному рівні?